

EAPC - Novetats en matèria de Seguretat Social

Els dies cotitzats a temps parcial ja computen exactament igual que els cotitzats a jornada completa per a la carença de les pensions

19-10-2023

Com sabem, el còmput del temps treballat és essencial per determinar el dret a moltes prestacions de la Seguretat Social derivades de contingències comunes perquè, tal com estableix l'article 165 del TRLGSS, en les prestacions el reconeixement o la quantia de les quals estigui subordinat, a més, al compliment de determinats períodes de cotització -és el requisit conegut com a "carència"- solament són computables a aquests efectes les cotitzacions efectivament efectuades o les expressament assimilades a aquestes en aquesta llei o en les seves disposicions reglamentàries. El mateix precepte estableix que, amb caràcter general, no s'exigeixen períodes previs de cotització per al dret a les prestacions derivades d'accident, sigui o no de treball, o de malaltia professional.

La qüestió resulta especialment rellevant quan l'exigència d'aquests períodes previs de cotització és més intensa, com succeeix amb les pensions de jubilació, per a les quals s'exigeixen haver cotitzat almenys 15 anys a la Seguretat Social i que, a més, dos d'aquests anys estiguin compresos dins dels 15 anteriors a la data del fet causant. La reforma introduïda per la Llei 40/2007, de 4 de desembre, a més, va eliminar a aquest efecte el còmput dels denominats "dies quota", corresponents a la cotització de les pagues extraordinàries, de manera que avui el requisit de carència genèrica en les pensions de jubilació suposa completar almenys 15 anys reals de cotització, és a dir, 5.475 dies cotitzats al llarg de la vida laboral.

Quant als períodes cotitzats a temps parcial, la legislació ha estat aplicant durant molts anys una regla de proporcionalitat per determinar la carència exigida per a l'accés a la pensió de jubilació. Així, la disposició addicional setena de l'anterior Llei general de la Seguretat Social -aprovada pel Reial decret legislatiu 1/1994 i avui ja derogada-, estableix que, a aquest efecte, en els contractes a temps parcial s'havien de computar exclusivament les hores o dies efectivament treballats. Això comportava, per tant, que una persona que treballava a temps parcial necessitava molts més dies treballats que una persona que treballava a jornada completa per completar els 15 anys exigits per poder accedir a la pensió de jubilació. Fins i tot podia donar-se el cas que, en jornades de poques hores, un treballador hagués d'estar treballant fins més enllà de l'edat de jubilació per poder completar la carència exigida.

Per pal·liar aquests efectes tan perniciosos en la protecció social d'aquestes persones, es va modificar la norma per introduir-hi un factor corrector, d'acord amb el qual per determinar el nombre de dies cotitzats durant el treball a temps parcial calia dividir entre 5 el nombre d'hores treballades cada any i incrementar el resultat un 50%. Així, per exemple, una persona que treballés 500 hores en un any acreditava en aquest any un total de 150 dies treballats ($500/5 \times 1,5$), de manera que per completar els 15 anys (5.475 dies) exigits per accedir a la pensió de jubilació havia de treballar amb aquesta jornada més de 36 anys.

Aquesta situació va provocar que es plantegés davant el Tribunal Constitucional la qüestió d'inconstitucionalitat 5862/2023, que va concloure amb la Sentència 61/2013, de 14 de març de 2013, que declara inconstitucional i nul aquest sistema de càlcul dels períodes de cotització en els contractes a temps parcial. La raó d'aquesta anul·lació no és cap altra que la vulneració del principi d'igualtat recollit en l'article 14 de la Constitució per discriminació per raó de sexe, ja que la major part dels treballadors a temps parcial a Espanya llavors eren dones -i continua sent així ara mateix. Aquest pronunciament de l'alt tribunal va generar una reforma legislativa, plasmada en el Reial decret llei 11/2013, de 2 d'agost, que va incloure el denominat coeficient de parcialitat, aplicable als períodes cotitzats a temps parcial i que comportava la reducció dels períodes de carència exigits de manera proporcional a la reducció de jornada operada en cada cas. Per posar un exemple senzill, una persona que tota la seva vida havia treballat a temps parcial amb una reducció de jornada del 50%, tindria una reducció idèntica en el període de carència exigit per accedir a la pensió de jubilació. No obstant això, es mantenia el càlcul dels períodes cotitzats de manera diferent entre els qui treballaven a temps parcial i els qui ho feien a jornada completa. Doncs bé, el Reial decret llei 2/2023, de 16 de març, modifica l'article 247 del TRLSS i estableix que, a l'efecte d'acreditar els períodes de cotització necessaris per tenir dret a les prestacions de jubilació, incapacitat permanent, mort i supervivència, incapacitat temporal i naixement i cura de menor, s'han de tenir en compte els diferents períodes durant els quals el treballador hagi romàs en alta amb un contracte a temps parcial, qualsevol que sigui la durada de la jornada efectuada en cadascun d'aquests. D'aquesta manera, es produeix l'equiparació completa entre els treballs a temps parcial i els treballs a jornada completa per acreditar els períodes de carència exigits per a l'accés a aquestes prestacions. Així, una persona que treballi un any complet a jornada completa i una persona que treballi un any complet a temps parcial -qualsevol que sigui la jornada- acreditaran, cadascuna d'elles, 365 dies de cotització a l'efecte del requisit de carència d'aquestes prestacions.

La disposició final desena del Reial decret llei 3/2023 estableix que aquesta modificació entra en vigor el dia 1 d'octubre de 2023, de manera que ja és plenament aplicable. Això comporta que totes les pensions els fets causants de les quals es produeixin a partir de l'1 d'octubre d'aquest any 2023, seran reconegudes tenint en compte la nova norma, de manera que ja no es distingirà entre els temps treballats a jornada completa i els treballats a temps parcial per determinar la carència acreditada. Tots ells computaran de la mateixa manera.

Això no vol dir que desapareguin les regles de proporcionalitat en la protecció social de les persones que treballen a temps parcial i les que ho fan a jornada completa, ja que les quanties de les pensions estaran directament relacionades amb les bases de cotització que acreditin les unes i les altres, i és evident que la jornada de treball és un element determinant de la quantia

d'aquestes bases. Aquesta, i no una altra, ha de ser la justa regla de proporcionalitat, ja que afegir altres factors en requisits com la carència resultava clarament desproporcionat i fins i tot, com va assenyalar el Tribunal Constitucional, discriminatori.

Jorge Pérez Pérez

Doctor en dret. Delegat de la DE de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Professor UAB.
Director del Postgrau en Ocupació